

آیا میتوان بفاعل قتل غیر عمدی که دارای پروانه رانندگی میباشد

از جهت عدم مهارت کیفر داد یا نه؟

جای شك و تردید نخواهد بود که بزه قتل غیر عمدی عنواناً قتلی است که برخلاف قانون واقع میگردد و فاعل آن بهیچوجه و تحت هیچ عنوانی قصدقتل و یا ایذاء احدی را نداشته و نخواهد داشت و فقط فاعل بخاطر فعلی که بنفسه برخلاف قانون است و بلحاظ حفظ وصیانت جامعه جرم شناخته شده و کیفر باقتضای نوع تصادف بفاعل داده میشود و بس .

و چون مقننین برای بزه‌های ناشیه از وقوع تصادفات و سایط نقلیه موتوری زمینی و آبی که همواره مورد ابتلاء و یکی از مهمترین مسائل امور جنحه و جنائی کشور بوده و در ماده ۱ قانون تشدید مجازات رانندگان مصوب ۱۳۲۸ برای انجام فعل فاعل و قایعی را در نظر گرفته که عبارت است از ۱ - بی احتیاطی ۲ - عدم مهارت راننده (اعم از وسایط نقلیه زمینی یا آبی) ۳ یا متصدی وسیله موتوری ۴ - یا عدم رعایت نظامات دولتی واقع شود که با وجود بودن آن وقایع و شرایط میتوان بفاعل کیفر جنحه داد و هر گاه بزه‌های فاعلین قتل غیر عمدی طوری باشد که توأم با کیفیات مشدده مندرجه در ماده ۲ قانون مذکور باشد کیفر فاعلین از درجه جنحه بدرجه جنایت شدید میشود و اصولاً شرایطی را که مقننین در ماده ۲ قانون مذکور پیش بینی نموده چنانچه آن شرایط با وقایع مندرج در ماده ۱ قانون شدید مجازات رانندگان توأم شد کیفر فاعل قهراً شدید خواهد گردید و آن شرایط عبارت است از :

- ۱ - مست بودن راننده ۲ - نداشتن پروانه ۳ - یا زیادتر از سرعت مقرر حرکت کردن راننده ۴ - دستگاه موتوری را با وجود عیب و نقص کار میکائیکی بکار انداختن
- ۵ - در محل‌هاییکه برای عبور پیاده رو علامات مخصوص گذارده شده مراعات نمایند -
- ۶ - از محل‌هاییکه عبور ممنوع گردیده است رانندگی نموده باشد .

که با وجود بودن یکی از شرایط مذکور در ماده ۲ قانون تشدید مجازات رانندگان کیفر فاعل تشدید میگردد . مثلاً اگر قتل غیر عمدی راننده موتوری در اثر سیر فوق العاده اتومبیل که از حدود نظامات اداره راهنمایی و رانندگی شهرداری کل تجاوز کرده و یا اینکه راننده ای با خوردن مقداری مشروب و مست شدن در پشت رل اتومبیل قرار گیرد و اقدام

قتل غیر عمدی

برائندگی نماید پس علیهذا در صورت بروز تصادف و حادثه مسئول بوده و بهیچوجه عذر او وجهاً من الوجوه مسموع نخواهد بود زیرا راننده با اهمال در وظیفه رانندگی حداً علی تسامح و غفلت را نموده است که در واقع فاعل مستحق کیفر شدید خواهد بود حال بر گردیم باصل مقصود و موضوع و بینیم عدم مهارت در رانندگی صرفاً شامل حال کسانی خواهد بود که فاقد پروانه لازم از مقامات قانونی باشند یا آنکه میتوان با تعمیم دادن آن شامل حال کسانی هم که دارای پروانه لازم از مقامات قانونی می باشند نمود در اینجا ابتدا باید به نکته مهمی توجه نمود که اصولاً رانندگی هم فن است و هم علم زیرا در باره جنبه میکائیکی اتومبیل و ادوات و ابزار اتومبیل بحث ها و کتاب های علمی نوشته شده که ما فعلاً از بحث درباره آن خودداری نموده و فقط از جنبه فنی آن باید گفت که فن رانندگی از جهة ممارست و تمرینات متدکائیه سالیان دراز بوجود می آید و صاحبان گواهینامه های درجه یکم رانندگی برونق نظامات اداره راهنمایی و رانندگی شهربانی های کشور باید از عهده امتحانات فنی و علمی رانندگی اتومبیل های بزرگ و کامیون و سایر اتومبیلها بخوبی بر آیند تا آنکه بتوانند عهده دار وظیفه خطیر و مهم رانندگی گردند و احیاناً ممکن است کسانی که برای آموختن فن رانندگی بدون معیت مربیان و متخصصین و آموزگاران صلاحیتدار فن آزادانه در خیابانهای وسیع و پر جمعیت تهران یا شهرهای درجه اول کشور حرکت کنند اگر در چنین مواقعی تصادفاتی رخ دهد قطعاً خود نوآموزان فن که اقدام بر رانندگی نموده اند مشمول می باشند نه مؤسسان و آموزگاران صلاحیتدار آنها و در این مورد نوآموزان فن باید بکیفر شدید از نظر عدم مهارت و فقد پروانه لازم محکوم گردند .

اکنون با توضیح و تالیلی که درباره صاحبان فن رانندگی و دارندگان پروانه داده شد باید بینیم منظور و مقصود واضعین قانون تشدید مجازات رانندگان آید دارندگان پروانه از حیث عدم مهارت معطوف خواهد شد یانه بعقیده نگارنده مقصود اساسی و اصلی قانون گذار با در نظر گرفتن روح مواد ۱ و ۴ قانون تشدید مجازات رانندگان میتوان استنباط نمود و کسانی را که دارای پروانه رانندگی اعم از درجه یکم و دوم همگانی میباشند در صورتیکه فاعل قتل غیر عمدی شوند و با امکان باینکه پروانه ابرازی در اثر خدعه و تزویری که در آن شده باشد و یا اساساً و صحیحاً صدور یافته باشد و مصون از جعل و تزویری باشد ولی در موقع صدور پروانه متصدی کار باهمال در انجام وظیفه در تشخیص مهارت و دادن پروانه از باب سهو و خطا و یا فعل و انفعالات مادی و معنوی و یا زرد و بند و یا تحت تأثیر توصیه و اعمال نفوذ اربابان قدرت واقع شده باشد که بحکم عمومات و اصول کلی و منطوق صریح و واضح مواد ۱ و ۱۰ قانون مذکور که میگویند .

ماده ۱ « هر گاه قتل غیر عمدی بواسطه بی احتیاطی یا عدم مهارت راننده « اعم

قتل غیر عمدی

از وسایط نقلیه زمینی یا آبی» و یا متصدی وسیله موتوری با عدم رعایت نظامات دولتی واقع شود مجازات مرتکب از دو سال تا سه سال حبس تأدیبی و غرامت از پنجهزار ریال الی پنجاه هزار ریال خواهد بود»

ماده ۱۰ - « هر یک از مأمورین دولت که متصدی تشخیص مهارت و دادن گواهینامه رانندگی هستند اگر بکسی که واجد شرایط رانندگی نبوده پروانه بدهند از سه ماه تا یکسال حبس تأدیبی و بانفصال از خدمت دولت محکوم خواهند شد و همین مجازات مقرر است درباره کسانی که گواهینامه مزبور را مورد استفاده قرار دهند».

در چنین موردی نیز با التفات و توجه به نحوه تصادف و وقوع حادثه میتوان با دعوت کاردان و متخصص رسمی فن و تشخیص عدم علم فاعل بزه در امر رانندگی اتومبیل کیفر مقرر در مواد بالا را درباره او مجری داشت.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی